

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

TKP—İşçinin Sesi

İşçinin partisi!

Yıl: 13, Sayı: 332, 1 Temmuz 1987

*Türkiye burjuvazisi, en parlak, en hızlı gelişen,
en yoğun ileri teknolojiyle donatılmış ve en ihracata dönük endüstri
kolu olan tekstilde bile bunalımdadır.*

TEKSTİL ENDÜSTRİSİNDE DURUM VE İŞÇİ SINIFIMIZ

Mercan Köklü

Geçenlerde *Milliyet*'te çıkan bir haberde, "tekstilde bunalım"dan söz ediliyor, son 5 ayda 6 fabrikanın kapandığına, 2 bin işçinin işsiz kaldığına yer veriliyordu.

Gazete muhabirinin görüştüğü Teksif sendikası Topkapı şube başkanı Salih Özen, tekstil sektöründeki son gelişmeleri yorumlamış. Özen, 23 yıllık sendikacılık yaşamı boyunca böyle kötü bir durumun ancak 1971-1972 döneminde meydana geldiğini anlattıktan sonra, şimdiki bunalımda işçilerin eskiye göre çok daha kötü bir durumla karşı karşıya olduklarını söylemiş. Kapanan fabrikalarda 1 milyar liraya yakın işçi alacağının biriktiğini de belirtmiş.

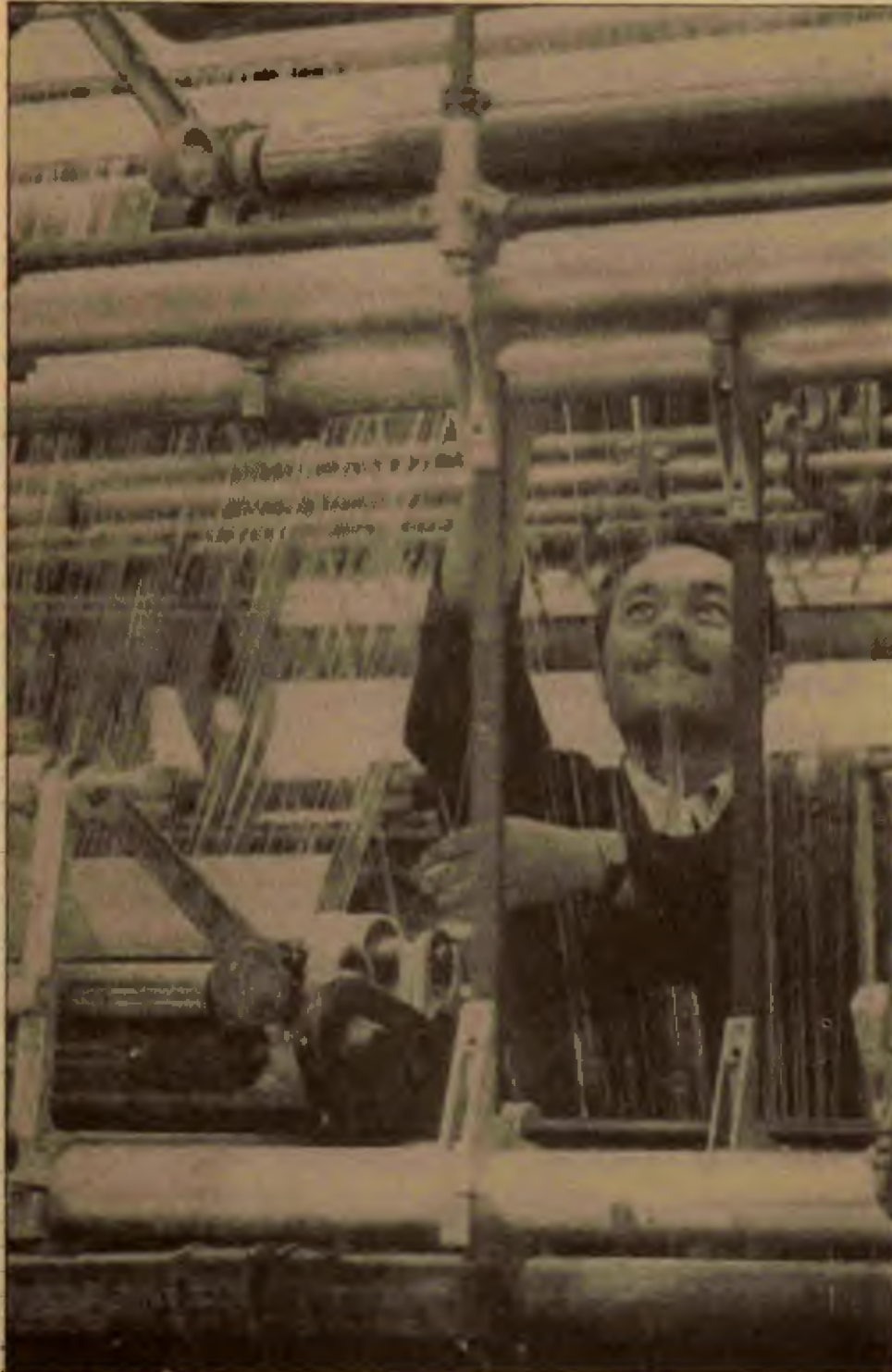
Burjuva gazetelerinin hemen hemen aynı günlerde tekstil endüstrisi ve ihracatlar üzerine yazdığı başka haberlerde ise endüstrinin durumu farklı yorumlandı.

Bazı tekstil firmaları, kredilerin tekstil endüstrisi için önemli bir kaynak olduğunu söylüyor, ama kredi faizlerinin yüksek olmasının tekstilcileri aşırı faiz yükü altında bıraktığından yakınıyorlar. Tekstil firmaları, pamuk ve pamuk ipliği fiyatlarının yükselmesinin maliyet artışı yarattığını belirtiyor, bu maliyet artışını içeride, ürünlere %45-50'ye varan zamlarla yansıtıklarını söylüyorlar. Bu tutumlarını da, yaptıkları ihracat anlaşmalarının bazı maddelerinin maliyet artışlarını dışa yönelik ürün fiyatlarına yansıtmayı engellemesiyle ve kaynak yetersizliğiyle açıklıyorlar.

Görüldüğü gibi, söylediklerinin ardında yatan esas nokta, dünya pazarında dehşetli bir rekabetin var olduğu, maliyet artışının dış pazara çıkan ürünlere yansımaları halinde, Türkiye burjuvazisinin dokunmaya çalıştığı pazarlardan bile hemen sökülüp atılacağıdır. Tayland, Endonezya, Tayvan, G.Kore gibi rakipler Türkiye burjuvazisinin el attığı yerlere yerleşmek için sırada bekliyorlar. Bunun yanı sıra, emperyalist ülkelerin, kendi tekstil endüstrilerini korumak için aldıkları önlemlerin Türkiye gibi ülkelerden gelen malların pazardaki

fiyatlarını oldukça artırıyor ve rekabeti zorlaştırıyor olması da, önemli bir "sorun" yaratıyor.

Bu konuda, *Tekstil ve Makina* dergisinde, AET'nin, ABD'nin ve Kanada'nın 1977-1978'den beri Tür-

kiye'nin ihraç ettiği tekstil ürünlerine karşı anti-damping vergisi ve kota uygulamasına gittiği belirtiliyor. Bu anti-damping vergisinin, 1981 sonunda %16 olarak belirlendiği, 1982'den beri de %12 düzeyinde sürdürüldüğü ifade ediliyor. Türkiye'nin en güçlü olduğu pamukta konulan kotaların ihracatı kısıtladığı, iplik ihracatının işe kontenjane bağlandığı yazılıyor. (İlker Parasız, *Tekstil ve Makina*, Mart 1987)

O zaman ne oluyor? Dışta "rekabet gücünü" artırabilmek için içeride, işçi sınıfının ve emekçi halkın sömürüsüne hız veriliyor. Bu, zamlarla olduğu kadar, gerçek ücretlerin düşürülmesinde ve başka birçok yoldan "önlem" alınmasında da yansıyor. Bunalımın faturası işçi ve emekçilere *ödettiliyor*. Söylemedikleri budur.

Görüldüğü gibi toplumun iki uzaşmaz sınıfı aynı endüstrinin sorunlarını tamamen farklı açılardan yaşamakta ve değerlendirmektedir.

Yine de nereden bakılırsa bakılsın, tekstilde bir sorunun olduğu bellidir. Bu sorunu, Türkiye'de tekstil endüstrisinin gelişme eğilimi içinde, Türkiye burjuvazisinin açmazlarıyla birlikte ele almalıyız. O zaman, işçi hareketinin fazla uzak olmayan bir gelecekte göğüslemek zorunda kalabileceği sorunların üstesinden de nasıl gelebileceğine bugünden belli yanıtlar getirebiliriz.

Şimdi tekstil endüstrisinin durumuna bakalım.

Tekstilde durum

1984 yılında yapılan Ulusal Tekstil Sempozyumu'nda açıklanan verilere göre, Türkiye'deki pamuk üretimi dünya üretiminin %3-4'ü kadardır. Türkiye'nin dünya pamuk ipliği ticaretindeki payı %9 dolayında, dünya tekstil ticaretindeki payı ise %1'dir (M. İplikçi, *Ulusal Tekstil Sanayii Sempozyumu*, MMO Yayını, 1984) Bir başka kaynağa göre de Türkiye'nin dünya tekstil ticaretindeki payı, bugün %2,5'tur. (*Dünya*, 19 Mayıs 1987)

Öte yandan Hazine ve Dış Ticaret

Müsteşarlığı'nın verdiği bilgiye göre, Türkiye'nin tekstil ihracatı, 1987 yılının ilk 3 ayında geçen yılın aynı dönemine oranla *ihracat değeri olarak* artmıştır.

Burjuva basın bunu "başarı" olarak flaş haberlerle verdi. Vermesine verdi ama "ihracat miktarındaki artış" üzerine nedense ağızlarını bıçak açmıyor. Oysa, aynı dönemde tekstil ihracatı miktarı, geçen yıl 161 tonken bu yıl 139 tona düşmüş. Miktar olarak *ihracattaki azalma %13,6'dır!* (Milliyet, 28 Mayıs 1987) Demek ki durum, burjuvazi için hiç de içaçıcı değildir. Tekstil ihracatıyla ilgili olarak çıkarttığımız şu tablo ihracat değerlerini veriyor ama bu haliyle bile çok şey anlatıyor. (Tablo 1)

TABLO 1

İhracat yapılan ülke	Geçen yılın ilk üç ayna göre ihracat değeri (%)
AET	+ 36,4
ABD	+ 35,5
Kanada	+320
İran	- 77
Irak	- 57
Arap ülkeleri toplam	- 50
Sosyalist ülkeler	- 61

Kaynak: Dünya, Yeni Ekonomi, Milliyet

Tekstil ihracatında "patlama" olduğu söylenen Kanada ile de, daha geçen haftalarda "ihracatta miktarı kısıtlama" anlaşması yapılmıştır. Ayrıca, ABD kota sistemini daha engelleyici hükümlerle donatmaya çalışmaktadır.

Bu durumu burjuvazinin kendi sözcülerinin birinin, Mensa Holding genel koordinatörü Atilla Alptekin'in ağzından verirse, "geleneksel pazarlarımızın (Batı Avrupa ülkeleri) toplam tekstil ürünleri talebi artmamaktadır." (Dünya, 21 Mayıs 1987)

Bu "geleneksel" pazar(!) tekstil ihracatının %83 küsurunun yapıldığı AET, ABD ve Kanada'dır. Diğer "pazarlar" da zaten yitirilmektedir.

Bunlardan çıkan sonuç şudur: Türkiye burjuvazisi, dehşetli rekabet koşullarının olduğu dünya pazarında rakiplerine pazar kaybetmekte, elini dokundurduğu pazar olanaklarını bile, emperyalist ülkelerin korumacı önlemleri yüzünden kendine bir avantaj haline getirememektedir.

Türkiye burjuvazisi, en hızlı gelişen, en ihracata dönük, en yoğun ileri teknolojiyle donatılmış tekstilde bile bunalımdadır.

Dünya perspektifinde Türkiye tekstil endüstrisi

Dünya kapitalist ekonomisinin işbölümünde meydana gelen değişikliğe paralel olarak, dünya tekstil endüstrisinde de değişim vardır. 1974-1984 döneminde endüstrinin dünya çapında sahip olduğu toplam iş sayısı aşağı yukarı 110 milyon dolayında kalmış ama bu işlerin dağılımı değişmiştir. Emperyalist ülkelerdeki iş sayısı 53 milyondan 42 milyona düşmüş, az ve orta gelişmiş ülkelerde ise bu sayı 55 milyondan 66 milyona tırmanmıştır. Ancak, emperyalist ülkelerin tekstil teknolojisinde büyük ilerlemeler kay-

dedilmiş, emek verimliliği yükselmiştir.

Bugünün en ileri teknolojilerinden kabul edilen "open-end" (O-E) ilmik teknolojisine az sayıda zayıf halka ülke de sahiptir. Bunlar arasında, Çin, Hong Kong ve Türkiye vardır. Yani, Türkiye tekstil endüstrisi ileri tekno-

lojileri seçmekte, dolayısıyla emek yoğun karakteri, sermaye yoğun bir yapıya terketmektedir." (A. Alptekin, Yeni Ekonomi, 21 Mayıs 1987)

"Ülkemizde kurulu tekstil üretim kapasitesi ülke tüketiminin çok üzerindedir...İç tüketimin ve ihracatın, bugün için, mevcut kurulu kapasitenin tam olarak kullanılmasına olanak sağlayacak düzeyde olduğu söylenemez. O halde, kurulu kapasitenin tam olarak kullanılması için ihracatın artırılması gerekiyor."

"...Türk Tekstil Sanayi, ihracatını artırmaya mecburdur. Türk Tekstil Sanayi için ihracat bir fantazi değil; yaşam yolu, ayakta durabilmenin şartıdır." (agy) (abç)

Ancak, biraz önce de söylediğimiz gibi, "modern" Türkiye tekstil endüstrisinin açmazı tam da buradadır. Bununla ilgili olarak, 1983 yılında, bir yayınlımızda, tekstil endüstrisi için şunları yazmıştık:

"Bazı dallar hızla genel ekonominin önünde bir gelişme göstererek kısa zamanda iç pazarın efektif talebinin sınırlarını aştı (örneğin tekstil)..."

"Tekstil ihracata yönelik olarak doğmadı, ama bugün ihracata yönelik bir endüstrisidir. Hızlı gelişmesi, yeni teknoloji, yeni yatırımlar getirtti, iki milyon kadar insan çalışıyor. Türkiye pazarı bu endüstrinin üretimini ememez." (R.Yürük-öğlü, Durum ve Görevlerimiz 1983, s.30-31)

Bugün tekstil endüstrisindeki gelişmeler bu değerlendirmemizi doğrulamaktadır.

Kurtlar sofrasında bir enik

Kendileri de açıkça söylüyorlar:

"Türkiye'nin mevcut tekstil ve hazır giyim ihracatı 2 milyar doların üzerin-

dedir... Ne var ki, dünya tekstil ticaretindeki payımızın artırılması geçmişte olduğundan daha güçtür. Çünkü geleneksel ihraç pazarlarımız (Batı Avrupa ülkeleri) artık büyüyen pazarlar değildir." (A. Alptekin, agy) (abç)

Bu, lâf salatasıdır. Emperyalist ülkelerin bugüne kadar giyim eşyası satın alan ve hele son 30-40 yılda modanın başlı başına bir endüstri haline gelmesiyle satın alma eğilimi daha da kamçılanan insanları, Türkiye burjuvazisi dünya pazarına çıktığında, bir anda eğilim mi değiştirdiler? Çıplak mı dolaşıyorlar? Tabii ki değil!

Burjuvazinin yansıtmadığı olgu, kendisinin Tayland, Endonezya, Tayvan ve Güney Kore gibi tekstil ihracatçısı rakiplerinin yoğun rekabeti karşısında dişe dokunur bir ilerleme kaydedemediğidir. Buna ek olarak, emperyalist ülkeler, kendi tekstil endüstrilerini orta kuşaktan yükselen ihracat dalgasına karşı korumak için

Türkiye burjuvazisi, dehşetli rekabet koşullarının olduğu dünya pazarında rakiplerine pazar kaybetmekte, elini dokundurduğu pazar olanaklarını bile, emperyalist ülkelerin korumacı önlemleri yüzünden kendine bir avantaj haline getirememektedir.

lojiye sahiptir. Özellikle 1982 sonrasında bu alanda bir atılım yapılmıştır. "Tekstil sanayi, özellikle gelişmiş ülkelerde ve bu ülkelerle rekabeti göze alan gelişmekte olan ülkelerde ileri

kota, vergi, tüzük vb. yüzlerce engel çıkarmaktadırlar Bunların sonucunda Türkiye burjuvazisinin tekstil ihracatı "tatlı bir düş" olmanın ötesine geçememektedir. Durum bundan ibarettir.

Böyle olunca burjuvazinin gözleri ister istemez diğer yerlere çevrilmiştir.

"Gelişmekte olan ülkelerde artan nüfus ve kişi başına gelir ile birlikte, bu ülkelerin tekstil ürünlerine talebi artmaktadır Söz konusu ülkelerden tekstil üretimine yönelmemiş olanların artan tekstil ithalatlarından mümkün olan en yüksek payın alınması yolunda çaba harcanmalıdır." (A Alptekin, agy) (abç)

Baktıkları yön, ulaşmak için uğraşp didindikleri hedef açıktır, bellidir. Kendi olanaksızlıklarının da çok iyi farkındadırlar Gelişmelerin perde gerisinde, için için yanan bir dinamit fitili vardır

Emperyalistleşmemenin ülke için-

de sınıf savaşımını azdirması, ekonomik bunalımın sonucunda iş ve yaşam koşulları alabildiğine kötüleşen işçi sınıfı ve emekçi halkta iyice derinleşen öfke, bu kez düzeni kökünden sarsacağı apaçık olan devrimci dalga ve devrim!

Bugün tekstil endüstrisinde dünya pazarında pay kapma savaşında başa güşen ülkeler arasında, Tayvan, Güney Kore, Endonezya, Tayland gibi, endüstride işgücü maliyetinin Türkiye'den daha ucuz olduğu ülkeler vardır. Bir Amerikan şirketinin, Türkiye tekstil endüstrisinde 1 saat için 0,96 dolar olarak bulduğu işgücü maliyeti belki Hollanda'daki düzeyin %9'u, ABD'dekinin % 13'üdür (M. İplikçi, agy) ama Güneydoğu Asya'nın işgücü maliyetleri yanında yüksek kalmaktadır. "İleri kapitalist pazarda malı çekici kılan ucuz emek, az gelişmiş pazarda hiç de ucuz kılmıyor." (Durum ve Görevlerimiz 1983, s.33) Türkiye bu nedenle, Ortadoğu, K.Afrika, G.Amerika, hele Güney ve Güneydoğu Asya gibi pazarlarda rekabet gücünü ve şansını yitirmektedir.

Kısacası, Türkiye burjuvazisi, tekstil gibi en ileri teknolojiye sahip olduğu, ancak ihracat ile yaşayabilecek bir sektörde "büyümeyen pazarlara", hem de anti-damping vergisi, kota, tavan miktar, vb. sınırlamalarla, sorunlarla boğuşarak tutunmak durumundadır. Dünyanın en önde gelen tekstil üreticileri de aynı alanda kıyasıya bir kavga içindedir. Türkiye burjuvazisi, kurtlar sofrasında bir eniktir.

Önlemleri yetmiyor

Bu eksikliklerini giderme yönünde, Türkiye burjuvazisinin almaya çalıştığı belli önlemler yok değildir.

Burjuvazi kendi ülke sınırları içindeki kurtlar sofrasında küçükleri parçalayıp pazarın dışına atmakta, dünya pazarlarının gerekli kıldığı

ölçeklerde iş yapabilmek için de, örneğin büyük dış ticaret şirketleri kurmaya çalışmaktadır. İsviçre ve benzeri ülkelerde "kardeş" ihracat şirketleri kurmaları ve en son Halit Narin'in temsil ettiği tekstil işverenleri kesiminden 21 şirketin biraraya gelerek ortak bir dış ticaret şirketi kurması

Türkiye yeni devrimci durumlara doğru dolu dizgin seyretmektedir. İşçi sendikaları bugünkü bunalımların ardından gelecek olan kaçınılmaz kapışmaya kendilerini hazırlamazlarsa, bu amaçla yığınların enerjisini seferber etmek üzere, sendikal demokrasiyi bütün yönleriyle uygulamazsa büyük bir hata etmiş olur.

bu önlemlere bir örnektir.

Ayrıca, kota ve benzeri sınırlamaların aşılması için, Türkiye'de yatırım yapmayı düşünebilecek yabancı şirketlerle ortak yatırıma gidilmesi

önerilmektedir. (M. İplikçi, agy) "Switch" şirket tabir edilen şirketlerden de yararlanılmaya çalışılmaktadır. Böylece gümrük ve vergi duvarlarının üstünden aşmayı ummaktadırlar.

Ote yandan, yoğun ve en ileri teknolojiyi kullanan, "belirli ürün dallarında ihtisaslaşan" küçük ve orta boy işletmelerin kurulması emek verimliliğinin artırılması açısından özellikle tavsiye edilmektedir. (Yeni Ekonomi, 21 Mayıs 1987)

Burjuvazi, büyümeyen pazarlarda, göreceli olarak canlılık gösteren hazır giyim ve örücülük alanında da şansını denemek istemektedir. Bununla bağlı olarak, irili ufaklı çok sayıda firma, bol sayıda "ev işçisi" kullanmaya başlamıştır.

Hangi "önlemi" almaya çalışırsa çalışsın, burjuvazinin karşı karşıya bulunduğu açmaz öyle bir açmazdır ki, dışarıya daha fazla satabilmek için en ileri teknolojiyle yatırım yapıyor, ama dış satım alanı sınırlı ve engellerle dolu. Doğuya gidemiyor. Malı pahalı geliyor. Batıda çit çekmişler. Ancak öldürmeyecek kadar aralıyorlar. İçerde alım gücü o denli düştü ve işçi sınıfı, emekçi halk o denli yoksullaştı ki, iç pazarda emme gücü yok. İç pazarın alım gücünü artırsalar enflasyon göklere tırmanacak, malların fiyatı artacak, dış pazarlarda rekabet gücü iyice düşecek. Sonuçta ya dışa açılacaklar, ya da gelişen endüstri dalları çökecek.

Ya çökerse?

Türkiye kapitalizminin hem tekstildeki, hem de geneldeki açmazı "bir yanda gelişen endüstri dallarının üretimi, öte yanda üretimi ememeyen iç pazar ve kendi sorunları nedeniyle emmek istemeyen dış pazar"dır. (R.Yürükoğlu, agy)

Bu açmaz orta ve uzun erimde Türkiye burjuvazisinin önünden çekilmeyecek olan bir açmazdır. Kısa erimde bazı kesimsel ilerlemeler kaydedip belli ölçülerde dışa açılabilirler bile, kurtlar sofrasının öldürücü rekabeti karşısında yapabilecekleri fazla şey yoktur.

Üretim maliyetini düşürmek için yüksek teknolojiye yatırım yapmaya hız verecekler, bu da işsizliği ve toplumsal çalkalanmayı tehlikeli ölçüde artıracaktır. Zaten işsizlik %20-25 dolayında seyretmektedir.

Bunu yaparken, işçi sınıfının ve emekçi halkın gerçek gelirlerini daha da düşürmeyi deneyeceklerdir. Bu, daha şimdiden başdöndürücü bir hızla yükselen sınıf savaşımını daha da azdırmakla, burjuva devletin varlığını ve Türkiye kapitalizminin geleceğini dinamitlemekle eşanlamlıdır. Yani burjuvazinin durumu, kendisi için iki ucu pis bir değnektir.

Çökse de çökmese de Türkiye işçi sınıfı açısından genelde durum özünde aynı kalmaktadır: Sınıf savaşımı yükselecektir, işçi sınıfının emekçi halkı devrime götürme görevi daha da acilleşecektir.

Tekstil endüstrisi, daha şimdiden, pazarın dayattığı vahşi rekabet koşullarında zorlanmaktadır. Sermayenin uluslararasılaşması süreci ilerlerken, Türkiye burjuvazisi "yabancı" ortaklar bulmak için yollara dökülmüştür. Yeni, ileri teknolojilere yapılan yatırımlar ve tekstil firmalarının pazarda birbirini boğazlaması sonucu ilan edilen iflaslar vb., yalnızca tekstilde değil genel olarak çok sayıda işçiyi

işsiz bırakılmaktadır.

Görülüyor ki, dünya pazarlarında varlık gösterebilmek, tutunabilmek için burjuvazinin almaya çabaladığı "önlem"lerin, getirdiği "yenilikler" in işçi sınıfımız açısından anlamı, en başta daha yoğun bir sömürü ve yığınsal işsizliktir. Teksifli sendikacının belirttiği gibi çocuk işçilerin, kadın işçilerin daha ucuz işgücü olarak, orta yaşlı, eski teknolojiye göre vasıflı, erkek işgücünün yerini alması için işverenlerin aktif ve sistemli çabayı artırmasıdır.

İki milyon dolayında işçisi olan bir endüstri dalında etkileri daha şimdiden hissedilmeye başlanan bu gelişmeler işçi sınıfının her geçen gün daha da kötüleşen iş ve yaşam koşullarını

eskisinden daha derin yoksulluk koşullarına çekmektedir.

Uluslararası pazarın dayattığı vahşi kapitalist rekabete dayanamayıp da endüstri dalı "çökerse", toplum büyük çalkantıların içinden geçecek, sermayenin uluslararasılaşma süreci daha hızlı ilerleyecek, burjuvazi "ulusal" görüntüsünü biraz daha yitirirken, Türkiye işçi sınıfı, dünya işçi sınıfına biraz daha yakınlaşacaktır. Uluslararası işçi hareketinin ortak istemleri giderek artan oranda Türkiye işçi sınıfının somut güncel istemleri haline gelecek demektir.

Bu alanda başta örgütlenme olmak üzere, çeşitli görevlerin yerine getirilmesi ve işçi sınıfının pek de uzak olmayan bir gelecekte karşı karşıya

kalabileceği sorunlara hazırlanmasında, tekstil işkolundaki sendikaların, en başta Teksif'in taşıdığı sorumluluk büyüktür.

Neler yapılabilir?

Tekstil işkolunda iki milyon dolayında işçi çalışmaktadır. Bugün Türkiye'nin en büyük sendikası olan Teksif'in üye sayısı, işkolundaki işçi sayısının çok altındadır. İşkolunda yoğun bir sendikalaşma seferberliği, sınıfın örgütsüz kesimlerini, küçük işletmelerde toplanan yüzbinleri, ev işçiliği yaparak her haktan yoksun işçiler olarak yaşayan işçileri sendika çatısı altında toplama kampanyası ertelenemez bir görevdir. Sendikalı

işçinin görevi örgütsüz sınıf kardeşine sendikada kucak açmak, onu yanına kazanmaktır.

Sendikada örgütlü 200 bin dolayındaki işçinin, tekstildeki ciddi bir bunalım karşısında ne yapacağını bilmesi de gerekiyor. Yığınsal işten çıkarmalar ortamının şaşkınlıcağı onbinlerce insanın tekil, kesimsel öfke ve gazabının örgütlenmesi, örgütlü yığınsal karşı koyuşa dönüştürülmesi gerekiyor.

Yığınsal işsizliğe karşı işkolundaki işçilerin bir kısmının ya da tamamının örgütlü tepki göstermesi de yeterli olmayacaktır. Sınıfın diğer kesimlerinin aktif dayanışmasını sağlamak için, aynı işkolundaki ve diğer işkolundaki sendikalarla her düzeyde dayanışma, iş ve güçbirliği örgütlenmesini şimdiden özendirme önemlidir. Petrol-İş grevleriyle dayanışma için İstanbul'da çeşitli sendikaların ortak eylem yapma yönünde aldıkları en son karar eyleme dönüştüğünde, sınıf dayanışmasının gücünü yaşamın içinde gösterecektir.

Uluslararası işçi örgütlerinde daha aktif yer almak, dünya işçi sınıfının başka ülkelerdeki parçalarının Türkiye işçi sınıfına desteğini sağlamak, uluslararası düzeydeki savaşıma aktif katılmak, işçi sınıfının yalnızca tekstil sektöründeki kesimini değil, tamamını proletaryanın enternasyonalist ruhunda eğitmek büyük önem taşıyor.

Burjuvazinin sermaye yoğun ileri teknolojiyle üretim yapmak için paçaları sıvamış olması, Teksif gibi sendikaların önünde, çalışma sürelerinin azaltılması kavgasını yükseltmek için engin ufuklar açmaktadır. Türkiye kapitalist ekonomisinin hızla dünya kapitalist ekonomisiyle bütünleşmesi "35 saatlik iş haftası" kavgasını son derece somut bir savaşıma odağı haline getirmektedir. Faşist cunta döneminde uzatılan çalışma süresi kısaltılmalı, haftada beş gün, günde 7 saat çalışma süresi için kavga yükseltilmelidir. Sendikaların en önemli görevi olan sömürüyü azaltma görevinin yerine getirilmesinde bu istemin yükseltilmesinin önemi büyüktür.

Türkiye burjuvazisi, faşizm döneminde devlet teknelci kapitalizminin merkeziyetçi, bürokratik yapısını pekiştirmiş, büyük mülkiyeti güçlendirmiş ve emperyalistleşmeye yönelmiştir. Ama emperyalistleşmemiştir. Vahşi bir rekabetin hüküm sürdüğü kapitalist pazarda yediği her tokat onu daha da azdırmaktadır. Dışta savaş kışkırtıcılığı iyice azarken, içte sınıf savaşı dipten gelen bir dalga gibi yükselmektedir.

Türkiye yeni devrimci durumlara doğru dolu yedigün seyretmektedir. İşçi sınıfı ile burjuvazinin kaçınılmaz hesaplaşması yaklaşmaktadır. Tekstil işkolunun sendikaları, başta Teksif olmak üzere bugünkü bunalımların ardından gelecek bu kapışmaya kendilerini hazırlamazlarsa, bu amaçla yığınların engin enerjisini seferber etmek üzere, sendikal demokrasiyi bütün yönleriyle uygulamazlarsa büyük bir hata edilmiş olur.

Sınıfın öncüsünün, komünist partisinin yakın görevi işçi sınıfını, onun demokratik yığın örgütlerini yaklaşan kapışmaya, sınıfların meydan savaşına hazırlamaktır.

Önümüzde işçi sınıfı için eşsiz tarihsel bir fırsat yaklaşmaktadır. İyi hazırlanalım. Örgütlü milyonlar, milyarderlerin örgütlerinden çok daha güçlüdür.

Uluslararası den yimden de öğr niy ruz

İşçiler yalnızca kendi fabrikalarındaki, kendi işkolu, ya da ülkelerindeki savaşımdan ve deneyimlerden öğrenmiyorlar. Dünya işçi sınıfının farklı ülkelerdeki deneyimi emperyalistleşmeyen Türkiye burjuvazisinin işçi sınıfına karşı ne gibi uygulamalara gidebileceğine de ışık tutuyor.

Hong Kong

Tekstil endüstrisi, tekellerin yaygın bağlarla kendine bağladığı yüzlerce orta ve küçük işletmenin üretimi üzerinde yükseliyor. Tekstil endüstrisinde çalışan işçiler, toplam işçi sayısının %45'ini oluşturuyor. Bunların %70'i kadın.

Ülkede merkezi bir sosyal güvenlik sistemi, sosyal sigorta yok. Tekstil'de işgücü maliyeti, saat başına 1,41 dolardır. Hong Kong işçisinin saat ücreti İngiltere'deki tekstil işçisinin aldığı ücretin 1/4'üne ancak geliyor.

Haftalık çalışma süresi 48 saat, ama fazla mesai çoğu kez zorunlu tutuluyor. Üstelik, 12 yaşından küçük onbinlerce çocuk tam gün, boğaz tokluğuna çalıştırılıyor.

Sendikalar bölünmüşlüğü getirdiği güçsüz konumdan çok zarar görüyorlar. Ayrıca, sendikal çalışma ve toplu sözleşme düzeni özel olarak engelleniyor.

Yakın zamana dek bir İngiliz sömürgesi ve dünyanın sayılı tekstil ihracatçıları arasında yer alan Hong Kong'ta sömürünün boyutlarını, ülkenin maliye bakanı, 1976 yılında şöyle ortaya koyuyordu:

"Hong Kong'un mali başarısını, toplu sözleşme düzeninin görece yokluğuna borçlu sayılırız. Yoksa, daha yüksek ücretler elde etme çabası ile karşı karşıya kalırdık."

Bugün, yeni rakipleri karşısında dünya pazarlarındaki yeri sarsılmış olan Hong-Kong burjuvazisi, şimdi, işçi ücretlerinin ve vergi vb.nin çok daha düşük olduğu, Endonezya, Sri Lanka, Bengaldeş gibi ülkelere yatırım yapıyor. Bu, içeride işsizliği körükliyor. Ayrıca, son yıllarda bilgisayar teknolojisine büyük yatırımlar yapıldı. Bunun da sonucu, binlerce işçinin işsiz kalması olacak. İşçi sınıfının savaşımı daha da yükselecek!

Güney Kore

Dünya pazarında öne atılan "yeni"lerden olan G.Kore'de, tekstil endüstrisi işçileri tüm işçi sayısının %28'i

oranındadır. Bunların %70'i de kadın. Kadınların erkek işçilerden üçte bir oranında daha az ücret aldıkları bir ülkede, bir makinacının günlük ücreti, 1985 yılında, ABD'de aynı işi yapan bir işçinin saat ücretinden daha azdı.

G.Kore'de haftalık normal çalışma süresi erkek işçi için 52.8 saat, kadın işçi için 53.5 saattir.

İşçiler asgari ücret hakkına, grev hakkına sahip değiller. Mecburi tahkim yaygın bir uygulamadır. (Bu durumu YHK deneyiminden Türkiye'de de biliyoruz.)

Sendikalaşma, mahalli işyeri veya işletme düzeyinde olursa bir ölçüye kadar — o da devlet kabul ederse — resmen kabul ediliyor. Ama, sendikalaşan işçiler, sendikacılar kara listeye alınıyor. (Türkiye işçi sınıfı, bu uygulamayı, önce MESS'in yayınladığı kara liste kitabından, sonra da cunta döneminden beri bütün endüstrilerde yaygınlaştırılan bu uygulamadan yakinen tanıyorlar.)

"Yasadışı" greve karşı polis, işyeri güvenlik gücü, hazır bekletiliyor. Sendikalar dağıtılabiliyor.

Bu da yetmiyormuş gibi, G.Kore burjuvazisi, işçi haklarını sendikaları daha da geriye çekmek, işçi sınıfını sindirmek için elinden geleni yapıyor. Yine de G. Kore işçi sınıfı savaşımında yılmıyor, daha da bilenerik yolunda ilerliyor.

Filipinler

Filipinler burjuvazisi, özellikle Markos döneminde dünya pazarına açılabilmek için çok yol denedi.

Dikenli teller ardında kurulan "serbest bölge"lerde, sendikal ve grev hakkından yoksun işçiler, son derece düşük ücretlerle, çok kötü iş ve yaşam koşulları altında çalıştırılarak, "rekabet" gücü artırılmak istendi. Bir araştırmaya göre Türkiye'de saat başına 0.96 dolar olarak bulunan işgücü maliyeti, Filipinler'de 1978'de 0.49 dolardı. Buna bütün sosyal yardımlar dahildi.

Ev işçiliği, kırsal kesimlerdeki emekçilere, özellikle genç, bekar kadınlara iş verme, burjuvazinin beylik yöntemlerindedir.

Yine de, Filipinler işçi sınıfı 1980'lerde savaşımı daha da yükseltti. Sendikalaşma ve grev yapmanın yasak olduğu serbest bölgelerde bile greve çıkarak gücünü göstermekte gecikmedi. Burjuva legalitesini böylece parçalayabileceğini de öğrendi.

Bengaldeş

Dünyanın en yoksul, en geri ülkelelerinden olarak bilinen Bengaldeş'te tekstil endüstrisi dünyanın en ileri teknolojilerine sahiptir.

Japon, Hong Kong, G.Kore ve Singapur tekelleri, işçi saat ücretinin 0.05-0.10 dolar dolayında olduğu bu ülkeye yatırım yapma yarışındadırlar.

Tekstil üretimi için gerekli malzeme ve hammaddenin hemen tamamının dışarıdan getirildiği bu ülkede işverenler işçileri, gündüzleri dışarı mal götürmesinler diye, geceleri fazla mesai çalışınlar diye fabrikaya kilitliyebiliyorlar.

Sendikalara ve grevlere karşı yoğun çaba gösteren hükümet, sendikacıları, sendikalı işçileri ortaya çıkarabilmek için ordu mensuplarını "işçi" görünümüyle fabrikalara sokuyor. Had safhada çocuk ve kadın işçi sömürüsü var.

Bengaldeş burjuvazisi işçilerin iş ve yaşam koşullarının bu denli düşük olmasından, uluslararası pazarda rekabet etmek için yarar umuyor. Ama, Türkiye burjuvazisinin başındaki "dert", Bengaldeş'in de derdi! Emperyalist ülkeler, kota vb. engellerle Bengaldeş'den yapılan ihracatı ciddi olarak engelliyorlar. Bengaldeş işçi sınıfı bunlardan da ders alarak örgütleniyor, savaşımı yükseltiyor.

Sonuç

Burjuvazi, hangi ülkede olursa olsun, işçi sınıfına karşı "önlem" alma peşindedir. Ev işçisinden, kırsal kesimden, modern teknolojiye, sendika düşmanlığından, çalışma haftasının olabildiğince uzatmaya vb. dek sayısız yöntemle burjuvazi artık-değeri maksimum düzeyde tutmaya çabıyor. Sömürü oranını yükseltmeye, daha da yükseltmeye çabıyor.

Ama her yerde, karşısında, kendi içinde rekabeti ortadan kaldırmaya ve sendikal birliğini sağlamaya çalışan, her fırsatta gücünü gösterip deneyerek, burjuvaziyi dünya yüzeyinden kaldırmaya ilerleyen işçi sınıfını buluyor. İşçi sınıfı, her ülkedeki müfrezesinin deneyiminden öğreniyor.

Türkiye işçi sınıfı da, diğer ülkelerdeki sınıf kardeşlerinin savaşımından, karşılaştıkları sorunlardan öğrenerek devrime ilerliyor.

Kaynak: N. Chisolm, N. Kabeer, vd., Aynı İplikte Bağlıyız, (İng. basım), London 1986.